

Burmesisk frihedskæmper i fokus på dokumentarfestival

Dansk instruktør tegner portræt af et kvindeligt ikon, der står fast på sin sag, ligegyldigt hvad der sker

AF NIELS BARFOD

Burmas kvindelige frihedskæmper og prisbelønnede ikon Aung San Suu Kyi, som af et brutalt og undertrykkende militærstyre er spærret inde og isoleret i sit barndomshjem i Burmas hovedstad Rangoon, er portrætteret af den danske dokumentarfilmspecialist og instruktør Anne Gyrith Bonne.

Hun har været kloden rundt for at finde kilder, som kan fortælle om Aung San Suu Kyi, bl.a. har hun været undercover i Burma, som også hedder republikken Myanmar, for at tale med mennesker, som har været tæt på filmens hovedperson.

Dokumentarfilmen har premiere på Københavns dokumentarfilm-festival Cph:dox, som vises i de kommende dage. Allerede inden premieren er filmen blevet solgt til en række lande, da Aung San Suu Kyis historie er internationalt kendt. Den burmesiske dissident og leder af det nationale demokratiske parti har fået et hav af frihedspriser – over 70 – herunder Nobels fredspris og Jawaharlal Nehrus Award

i henholdsvis 1991 og 1992. I dag er Aung San Suu Kyi fuldstændig isoleret i sit hjemland. Hun kan kun høre radio fra BBC, har hverken telefon eller fjernsyn. Hun sidder i husarrest og kan nok forlade Burma, men aldrig vende tilbage. Og det vil hun ikke.

»Hun vil blive blandt sit folk og stå for forsoning, ikkevold og demokrati, som hun hele tiden har gjort,« fortæller Anne Gyrith Bonne, som har researchet til filmen gennem tre-fire år og talt med mennesker og familie, som tilsammen tegner et portræt af hovedpersonen, som har været utilgængelig for instruktøren, som selv rejste til Burma med et kamera under armen.

Burmeserne er et folk (47 millioner), som lever under frygt fra et diktatur, som ikke tøver med at putte folk i fængsel i årevis eller slå ihjel for at blive ved magten. Undertitlen på Anne Gyrith Bonnes film, »Lady of No Fear«, mener hun, er karakteristisk for Aung San Suu Kyi, som er født i 1945, giftede sig med en britisk forsker i Tibet, Michael Aris, flyttede til England og fik to drenge, hvorefter hun forlod familien for at rejse tilbage til Burma i 1988.

Her stillede hun op for Det Demokratiske Parti og vandt valget i 1990, hvorefter hun blev sat under husarrest. Det har hun været stort set lige siden. I 14 ud af 20 år. Også lige nu. Der går rygter om hendes frigivelse her ved et kommende valg, som mi-

»Jeg er fascineret af folk, som tør gøre noget anderledes,« siger Anne Gyrith Bonne om Aung San Suu Kyi, som hun portrætterer i ny film. Foto: Magnus Møller

litærregeringen har bebudet afholdt den 13. november. Men det løfte om løsladelse giver instruktør Anne Gyrith Bonne ikke meget for.

»Det har der været talt om så mange gange før, men det bliver næppe til noget. Militærstyret tør ikke. Hun er Burmas frihedshelt.«

Frihedstrang

Aung San Suu Kyi har ikke sin frihedstrang fra fremmede. Hendes far Aung San var også politiker. Han stod for frigørelsen fra de engelske koloniherrer, men blev myrdet da Suu Kyi var to år. På

mange måder minder hun om en Benazir Bhutto eller Indira Ghandi.

»Hun har nogle helt specielle gener. Hun blev sin fars datter, opdraget til politik med klassiske dyder. Hendes mor var en overgang ambassadør i Indien,« fortæller Anna Gyrith Bonne, som i sin portrætfilm forsøger at komme ind til mennesket bag politikerens. Et menneske, som forlader sin familie for at engagere sig politisk. Da hendes mand i 1999 dør af cancer tilbage i England, sad hun isoleret i Burma, men turde ikke rejse til England for at sige far-

vel til sin mand, da hun var bevidst om, at hun så aldrig mere ville kunne vende tilbage til Burma.

»Hun er en stærk og anderledes kvinde. Jeg har fået adgang til hendes fortid og er kommet tæt på de omkostninger, hun og hendes familie har betalt. I flere år ad gangen er hendes børn nægtet indrejsetilladelse. Hun har betalt en meget høj pris for sin stædighed. Jeg prøver at fortælle om hende som et menneske på godt og ondt. Hun er fantastisk stærk, men også benhård og fokuseret, når hun har kunnet tilsidesætte alt det priva-

te,« siger Anne Gyrith Bonne, som kalder Aung San Suu Kyi for et levende kvindeligt ikon med en stærk karakter – ligesom Mandela.

Som en Buddha

»Nogen sammenligner hende med Buddha, en prins, som forlod sin familie som 32-årig. Jeg er fascineret af folk, som tør gøre noget anderledes. Det er vigtigt for at forstå et menneske på et højt plan, at se det menneske som et helt almindeligt menneske. Selv om hun står på en piedestal og er et fantastisk ikon,« siger Anne Gyrith Bonne, som er specialist i portrætfilm. Hun har arbejdet meget med emnet tilgivelse og forsoning.

Ifølge Dox-programmet har Anne Gyrith Bonne altid været fascineret af mennesker, der ofrer sig for en sag, som er større end dem selv. Mennesker, der er »gale«. Som bevæger sig på kanten, som tror på noget, og som tør gå efter det.

Anne Gyrith Bonne er cand.mag. i Litteratur og Teatervidenskab. Hun har for DR produceret et stort antal radioprogrammer om menneskerettigheder, litteratur, film og teater samt filosofiske montager bl.a. med forfatter Niels Barfoed. Hun har også været instruktør på film om forfatteren Henrik Stangerup, komponisten Per Nørgaard og Christian Braad Thomsen.